

Mainioppi Laitila

Laitilan asiakaslehti 2020

s. **10** Löytävä vanhustyö
tavoittaa, tukee ja ohjaa

s. **18** Mullimäen tila
tuottaa lähiruokaa

s. **22** Maastopyöräilyreitit
valmistuivat

Kotiseutu ja Jyske

seuraavat maailmalle s. 12

Pääkirjoitus

Sisällys

Laitilan mainioimmat // s. 4

Mainiot palvelut // s. 6

Kuulumisia kaupungilta // s. 8

Laitilan yritysmaailma voi hyvin // s. 9

Hyvinvointi löytää perille // s. 10

Kotiseutu ja Jyske seuraavat maailmalle // s. 12

Kasvattajaseura antaa urheilijalle hyvät eväät // s. 14

Inhimillistä arkea ikään katsomatta // s. 15

Laitilan kylät // s. 16

Lähiruokaa ihmisille ja eläimille // s. 18

Meillä tapahtuu // s. 20

Maastopyöräilyreitit valmistuivat // s. 22

English Summary // s. 23

Tiet vievät Mainiompaan Laitilaan

Sijaintimme valtatie 8:n ja kantatie 43:n risteyksessä on meille suuri mahdollisuus. Tunnin työssäkäyntialue tavoittaa etelän suuntaan mentäessä melkein Salon, itään Huittisen ja pohjoiseen Porin. Olemme Lounais-Suomen logistinen solmukohta ja elinvoimaisen alueen keskipiste, jossa yrityksemme voivat toimia niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Monipuolinen Lounais-Suomen yritysalue tukee yrityksiä verkostoitumaan, se antaa myös hyvät kasvumahdollisuudet. Kasvua onkin yrityksissä havaittavissa, sillä yritykset investoivat ja palkkaavat työvoimaa jatkuvasti.

Viime vuosina olemme keskustelleet, miten saamme Laitilaan osaavaa työvoimaa. Olemme lähdössä mukaan valtakunnalliseen kuntien työllisyyskokeiluun ja olemme mukana seutukaupunkien kansainvälisen osaavan työvoiman saatavuus-hankkeessa yhdessä Uudenkaupungin ja Rauman kanssa.

Laitilan VT-8-liittymähanke on yksi Lounais-Suomen keskeisistä infrahankkeista, jota edistämme aktiivisesti. Laitilan kaupungin VT-8-liittymiä suunnitellaan parhaillaan ELY:n kanssa. Asemakaavamuutoksia on käsitelty kaupungin hallituksessa, viilauksia työstetään, ja seuraavaksi haemme määrärahoja valtion talousarviosta. Hankkeen etenemistä on vauhditettu yhteistyössä Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntien, kaupakamarien ja yrittäjien kanssa.

Positiivisten hankkeiden äärellä on myös haasteita. Niin Laitilassa kuin muissakin kunnissa pohditaan talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Rohkeilla, eteenpäin katsovilla teoilla sekä kokeilukulttuurilla Laitila voi kulkea menestyksekkäästi tulevaisuuteen. Kyse on oman toiminnan kehittämisestä ja rohkeudesta uudistua. Tarkastelussa on palveluiden toimintamallit ja siten oikeiden asioiden tekemistä oikeassa ajassa ja paikassa. Meidän pitää palvelujen

supistamisen sijaan pohtia ennemminkin palvelujen tehostamista. Laitilassa on jo tehty ennaltaehkäisevää toimintaa ja panostusta palveluun; näin säästymme korjaavilta, raskailta ja kalliilta palvelutoiminnoilta.

Yrityksiemme investoinnit ja avaukset kertovat edelleen vahvasta huomisesta. Laitilan kaupunki on ollut aina vahvasti mukana yritys yhteistyössä, ja alkuvuodesta nousimme maakunnan elinvoimamittauksessa kolmannelle sijalle. Lisäksi minut palkittiin Varsinais-Suomen Yrittäjien kuntajohtajista Elinvoiman edistäjä -palkinnolla. Palkinto kertoo paljon kaupungin viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden sekä yrittäjien hyvästä ja luottamuksellisesta yhteistyöstä. Yhdessä olemme enemmän ja elinvoimisia.

Laitilan kaupungin panostus asukkaiden palveluihin ja vapaa-aikaan jatkuu. Uusi Pähkinäpensaan päiväkotitoimitus aloittaa toukokuussa, erilaiset tapahtumat jatkavat menestyksellisesti, ja yhteistä toimintaa tukevia uusia tapahtumia on tulossa. Toukokuun puolenvälin viikonloppuna koetaan ensimmäinen Laitilan ToriFest. Nautimme paikallisista elintarvikkeista, ruoasta ja oheistapahtumista. Makoisa viikonloppu on tulossa, johon osallistuminen koko perheen voimin on suotavaa.

Oikein hyvää vuotta 2020 kaikille laitilalaisille, Laitilassa vieraileville ja Mainiomman Laitilan faneille.

Johanna Luukkonen
Kaupunginjohtaja

Päätoimittaja:
Johanna Luukkonen
Toimitus ja taitto:
Mainostoimisto SST Oy
Julkaisija:
Laitilan kaupunki,
PL 25, 23801 Laitila,
p. 02 850 11
www.laitila.fi

Laitilan MAINIOIMMAT

Kaivolan kylä näky Triplassa

Laitilan kyläkulttuuri näyttäytyy nyt pääkaupungissakin. Tammikuussa avattu Original Sokos Hotel Tripla Pasilassa on nimikoinut kokoushuoneensa elinvoimaisten kylien mukaan. Hotellin tapahtuma- ja kokoustarjonta haluaa ylistää Suomen kyliä, niiden ominaispiirteitä, ihmisiä ja ilmiöitä. Kaivolan vahvuuksina ovat luonnollisesti Suomen vanhin kesäteatteri, kyläkoulu ja talkoilla rakennettu tieyhteys unohtamatta aktiivisia kyläläisiä. Kaivolan ohella nimensä Triplan hotelli-huoneisiin ovat saaneet 10 elinvoimaista ja omaleimaista kylää, kuten Raasporissa sijaitseva Fiskarsin Ruukkikylä, sodankyläläinen Vuoto, iittiläinen Vuolenkoski ja kotkalainen Tiutinen.

Laitilan Jyskeen pesäpalloilijat vuoden junioriseura

Laitilassa on aina osattu pelata pesäpalloa. Lajin hyväksi on tehty myös määrätietoista työtä ja harrastajia on runsaasti. Pesäpalloliitto palkitsi marraskuussa 2019 Laitilan Jyskeen vuoden junioriseurana. Menestystäkin junioreille tuli valtakunnallisilla leireillä. E-tytöt saavuttivat hopeaa ja C-tytöt olivat neljänsiä.

Laitilan Jyskeen junioripesäpalloon on panostettu viime vuosina, sillä muutamia vuosia sitten seuraan palkattiin juniorivalmennuspäällikkö **Ville Niemi**. Määrätietoista työtä on tehty, ja harrastajamäärät ovat kasvaneet: lisensoijakin on jo yli 200. Lisääntyvä harrastajamäärä tuo pesäpallojaoston puheenjohtaja **Sami Mäen** mukaan positiivisia haasteita erityisesti valmennuspuolelle sekä kenttäolosuhteisiin. Seura toivookin lisää aktiiveja pesäpallotoimintaan, jotta hyvä kehitys jatkuu.

Yrittäjäpalkinto Kaivuu ja Maansiirto Simo Jaloselle

Varsinais-Suomen Yrittäjät on palkinnut kuntakohtaisella yrittäjäpalkinnolla **Kaivuu ja Maansiirto Simo Jalosen**. Yrityksellä on jo yli 40-vuotinen kokemus monipuolisesta maansiirtotoiminnasta. Kaivuu ja Maansiirto Simo Jalonen on perheyrittäjä, jossa toimii monta sukupolvea. Yrittäjä Simo Jalonen vastaanotti palkinnon yritysmaalassa Turussa marraskuussa. Onnittelemme!

Yrittäjiä palkittiin

Laitilan kaupunki ja Laitilan Yrittäjäyhdistys huomioivat yrittäjiä Laitila-Pyhäranta Yrittäjien 100-vuotisjuhlassa lokakuussa. Mainiomman Laitilan Nuori yrittäjä -palkinto ojennettiin Mullimäki-lihakarjatilalla **Jussi Mustoselle** ja Mainiimpi Laitila Yrittäjä -palkinnon sai yrittäjä **Jarkko Knuutila** Maammekaupasta, joka myy Suomessa valmistettuja tuotteita. Yrittäjien timanttiristillä palkittiin **Arto Jäspi** pitkästä yrittäjyydestä Jäspin Pyörä Kone ja Huolto Oy:ssä.

Jussi Mustonen

Jarkko Knuutila

Arto Jäspi

Vuoden työyksiköksi 2019 valittiin Palke 7.

Onnittelut vuoden työntekijälle ja työyksikölle

Laitilan kaupungin henkilöstö valitsi keskuudestaan nyt toisen kerran vuoden työntekijän ja työyksikön.

Vuoden työyksiköksi 2019 valittiin **Palke 7**. Yksikkö on osa Monipalvelukeskus Palketta, jossa tehdään innovatiivista yhteistyötä lähialueen yritysten kanssa. Palke 7 koettiin työpaikaksi, jossa syntyy paljon ideoita ja jonne on mukava tulla töihin, myös lomien jälkeen. Huomioitavaa oli myös, että yksikössä vallitsee myönteinen ilmapiiri ja siellä arvostetaan erilaisuutta.

Vuoden työntekijän 2019 tittelin sai Varppeen koulun rehtori **Tuomas Kankaanpää**. Häntä luonnehdittiin hillityksi, hallituksi, osaavaksi ja tekijäksi, joka levittää ympärilleen positiivista ilmapiiriä. Lisäksi Tuomaksen toiminta Varppeen koulun rehtorina sisäilmahaasteiden äärellä koettiin ammatilliseksi, jämäkäksi ja johdonmukaiseksi.

Vuoden työntekijän 2019 tittelin sai Varppeen koulun rehtori Tuomas Kankaanpää.

Mainiot PALVELUT

*Jarkko Knuutilan
mukaan
Maammekaupan
menestyminen
Laitilassa edellyttää
siltä uniikkiutta.*

Halu myydä pelkästään suomalaisia tuotteita sai perustamaan yrityksen

Pelkästään suomalaisia tuotteita myyvä Maammekauppa Laitilan keskustassa avasi ensin verkkokaupan kesällä 2017 ja vuosi tämän jälkeen aukenivat kivijalkaliikkeen ovet. Kauppias **Jarkko Knuutilalle** oli tärkeää, että verkkokauppa sai kasvat.

Idea Maammekaupan avaamisesta lähti Knuutilan pidempään kypsyneestä ajatuksesta perustaa oma yritys ja halusta myydä pelkästään suomalaisia tuotteita. Hänen oli haastavaa löytää tuotteita netistä, jonka myötä syntyi kipinä lähteä kehittämään ideaa omasta kaupasta.

Knuutilan mukaan verkko- ja kivijalkakaupan yhteensovittaminen toimii erittäin hyvin. Koska hänellä oli jo kaikki tuotetiedot verkkokaupassa valmiina, jäljellä oli ainoastaan tuotteiden kantaminen kivijalkaliikkeeseen. Näinpäin kauppojen yhteensovittaminen on ollut miehen mukaan tietyllä tapaa kivuttomampaa.

– Useastihan se menee toisinpäin, eli ensin kivijalkakauppa ja sitten vasta verkkokauppa.

Verkkokauppa tuo puhtia kivijalkaliikkeeseen

Knuutila on huomannut verkkokaupan tuovan myös paljon positiivisia vaikutuksia kivijalkaliikkeeseen. Se on muun muassa siten hyvä asiakaspalvelukeino, että moni asiakas käy sovittamassa vaateen kivijalkaliikkeessä, jonka on nähnyt verkkokaupassa.

– Tuotteiden markkinointi tulee helpommaksi, kun on joku paikka mihin pystyy ankkuroimaan toiminnan.

Verkkokauppa on myös oleellinen osa Maammekaupan menestystä Laitilan keskustassa. Knuutilan mukaan Maammekaupan verkkopuolen täytyy olla olemassa ja toiminnassa kivijalkaliikkeen kannalta.

– Menestyminen edellyttää myös tietynlaista uniikkiutta, jotta voidaan houkutella ihmisiä kauempaakin käymään.

Kysyttäessä Knuutilalta, pureeko tuotteiden suomalaisuus asiakkaisiin, saa kauppiaan listaamaan kolme eri ihmistyyppiä.

– On heitä, keille tuotteiden suomalaisuus on erittäin tärkeää. He myös toimivat sen mukaisesti, että ostavat suomalaisia tuotteita ja käyttävät kotimaisia palveluita. Sitten on iso porukka, joiden mielestä suomalaisuus tuotteissa on kiva asia, mutta se ei kuitenkaan näy teoissa, esimerkiksi hinta voi tulla vastaan. Kolmas ryhmä taas on sellainen, keille asialla ei ole mitään merkitystä.

Knuutila kuitenkin uskoo, että hänen asiakkaalleen tuotteiden kotimaisuus on tärkeää.

Katse kohti tulevaa

Knuutilalla on jo Maammekaupalle suunnitelmia tulevaisuuden varalle. Hänellä on ollut ajatus, että saisi tehtyä kivijalkaliikkeestä matkailukohteen.

– Viime kesänä huomasin, että jotkut olivat tilanneet tuotteita verkkokaupasta ja ollessaan käymässä Laitilan seudulla päättivät tulla piipahtamaan ihan liikkeessä asti.

Ajatusta matkailukohteesta tukee myös se, että Maammekaupan kivijalkaliikkeessä järjestetään välillä vaihtuvien taitelijoiden näyttelyjä.

– Viime kesänä meillä oli Heli Laaksosen taidenäyttely liikkeessä ja se toi mukavasti väkeä kauempaakin. Myös ensi kesänä on tarkoitus järjestää jotain samankaltaista.

*Verkko- ja
kivijalkakaupan
yhteensovittaminen
toimii erittäin hyvin.*

Knuutila uskoo, että hänen asiakkailleen tuotteiden kotimaisuus on tärkeää.

Studio 25 on pitänyt pintansa Laitilassa jo vuosikymmenet

Studio 25 Laitilan keskustassa on myynyt aikuisten vaatteita jo kiitettävät 40 vuotta. Kauppias **Markku Suomisen** mukaan liike pärjää Laitilan keskustassa olemalla tuotteissaan ajankohtainen ja pitämällä niissä hyvän hinta-laatusuhteen.

– Täytyy olla mukana ajan hengessä.

Suominen kertoo olevansa edelleen motivoitunut pitämään liikettä yllä.

– Niin kauan, kun olen innostunut tästä hommasta, niin liike menestyy täällä Laitilan keskustassa.

Laitilan Sisustuspiste loistaa palvelulla

Laitilan Sisustuspiste Oy avasi ovensa vuonna 2018. Liike tarjoaa asiakkailleen sisustusmateriaaleja lattiasta kattoon ja pohjasta pintaan. Menestyminen Laitilan keskustassa edellyttää yrittäjä **Anna-Kaisa Kivistön** mukaan halun palvella asiakkaita ja uuden tiedon haalimista alati muuttuvalla alalla.

– Pyrimmekin olemaan niin sanotusti aallonharjalla alaamme koskevista uudistuksista. Emme jää kellumaan nykyiseen, vaan uudistamme säännöllisesti myymälää ja omaa tietotaitoaamme.

Liikkeen varasto on laajentunut kysynnän mukaan jo varsin kattavaksi, ja tilaus tuotteet saapuvat normaalisti muutamassa arkipäivässä. Kivistön mukaan sisustusliikkeen on tehtävä muiden pienten kivijalkaliikkeiden tavoin töitä menestymisen eteen.

– Mitä nettikauppojen ja suurempien ketjujen vertailuun tulee, me loistamme palvelulla. Myymämme tuotteet ovat pääsääntöisesti sellaisia, mitkä asiakas haluaa päästä näkemään ja tuntemaan muutenkin kuin tietokoneen näytöltä.

Rautakauppa on vakiinnuttanut paikkansa Laitilassa

Laitilan rautakauppa on toiminut omalla paikallaan jo vuodesta 1992 saakka. Myymäläpäällikkö **Kristian Gestraniuksen** mukaan menestyminen Laitilan keskustassa vaatii kaupalta muun muassa asiantuntevat myyjät ja sen, että tuotteita pitää olla aina varastossa valmiina.

– Olemme vakiinnuttaneet paikkamme Laitilassa. Se on ihan ehdoton juttu menestymisen kannalta, että meidät tunnetaan täällä.

Gestranius näkee rautakaupan tulevaisuuden positiivisena. Uutta kehittämällä ja olemalla ajan hermoilla takaa hyvät näkymät.

– Meidän täytyy olla koko ajan hereillä siitä, mitä maailmalla rakentamisessa ja sisustamisessa tapahtuu.

Kuulumisia KAUPUNGILTA

Noora Vesterinen on viiden Laitilan kyläkoulun rehtori.

Yrittäjyyskasvatusta ensimmäiseltä luokalta lähtien

Laitilassa työelämätaidot ja yrittäjyys on opetus suunnitelmassa monialainen kokonaisuus, jota Laitilan kyläkoulujen rehtori **Noora Vesterisen** mukaan yhdistellään kaikkien oppilaiden osalta jollain tavalla.

Ekaluokkalaisille yrittäjyyskasvatus tarkoittaa sitä, että he opettelevat huolehtimaan omista tavaroistaan ja ottamaan vastuuta omasta tekemisestään. Neljänneltä luokalta lähtien tunneilla opiskellaan yhteiskuntaoppia ja 5.–6.-luokkalaisille järjestetään Laitilan kouluissa yritys kylä-projekteja.

– Projekteissa mennään syvemmälle yrittäjyyteen, kuin että käsiteltäisiin pelkästään yrittäjämäistä asennetta.

Vesterisen mukaan kyläkouluissa on ollut satunnaisesti oppilaiden järjestämiä yrittämiseen liittyviä projekteja ja tapahtumia vuosien saatossa. Keväällä Untamalan koulussa on alkamassa projekti, jossa oppilaat alkavat myymään Untamalan historia -nimisiä kirjoja.

– Oppilaat saavat puolet kirjojen myynnistä. Tämä motivoi heitä eri tavalla pienyrittäjyyteen.

Yrittäjät ovat keskeisessä asemassa

Laitilan kaupungin sivistystoimen palvelupäällikkö **Nestori Mäkelä** kertoo, että Laitila on hyvin elinkeinomyönteinen kaupunki, jossa yrittäjät ovat keskeisessä asemassa. Yhteistyö yritysten ja koulujen välillä on tiivistä, jolloin ideoita on helppo viedä eteenpäin ja järjestää tapahtumia.

– Nuorten yrittäjyyskasvatus jalkautuu eri yritys toimijoiden sisällä.

Mäkelän mukaan yläkoulussa yrittäjyyskasvatus näkyy muun muassa siten, että luokiolaiset järjestävät yhdessä yrittäjien kanssa Business Race -tapahtuman, johon he suunnittelevat erilaisia yrittäjyyteen liittyviä rasteja ja Laitilan keskustaan. Perusopetuksen oppilaat kiertävät näitä rasteja.

– Se on pidetty ja haluttu tapahtuma. Eiköhän sellainen taas loppukeväästä järjestetä.

Laitilan kaupungin sivistystoimen palvelupäällikkö Nestori Mäkelä.

Nuorten yrittäjyyskasvatusta kehitetään jatkuvasti

Mäkelän mukaan TET-messuja ollaan viemässä siihen suuntaan, että niistä tehdään myös rekry-messut. Laitilassa yrittäjät palkkaavat työntekijöitä yleensä kesällä, mutta myös muina aikoina saattaa nuorille työntekijöille olla tarvetta.

– Kaupungin ja alueen yrittäjien kanssa etsitään keinoja sille, miten nuorten kevyt- ja 4H-yritystoiminta saadaan kannattavaksi, jolloin nuoret voisivat mahdollisesti työllistää itse itsensä.

Laitilan yritysmaailma voi hyvin

Laitila-Pyhärannan Yrittäjät ry juhlisti viime syksynä 85-vuotistaivaltaan juhлагаalan merkeissä. Lähemmäs sata ihmistä oli kutsuttu paikalle merkkipäivän kunniaksi.

– Kummelin Olli Keskinen esiintyi ja paljitsimme yrityksiä. Olivat hienot juhlat, ker-
too yhdistyksen puheenjohtaja **Jarno Helistö**.

Laitila-Pyhärannan Yrittäjät ry perustettiin vuonna 1934 hoitamaan yritysten yhteisiä asioita. Tuolloin niitä ei pystytty hoitamaan kunnolla, joten verkostoituminen oli tärkeää asioiden eteenpäin viemisen kannalta.

Helistölän mukaan viimeisen 20 vuoden aikana Laitilan yritysmaailmassa on tapahtunut paljon muutoksia. Varsinkin sosiaalinen media on muuttanut asioita.

– Sen myötä tietynlainen hektisyys on lisääntynyt, mutta some on samalla kasvattanut yksityisyrittäjyyttä.

Helistölä painottaa Laitilan olevan maa-seutupitäjä, joka on tunnettu esimerkiksi kananmunistaan. Hän mainitsee kaupungin eduksi sen keskeisen sijainnin kartalla.

– Laitilassa on perheiden myös hyvä asua, sillä kaupungin infra, kuten päiväkodit ja koulut, ovat kunnossa.

Viimeisen 20 vuoden aikana Laitilan yritysmaailmassa on tapahtunut paljon muutoksia.

Laitila-Pyhärannan Yrittäjät on ollut toiminnassa jo 85 vuotta.

Laitilassa on hyvä yritysilmapiiri

Haasteitakin Laitilasta löytyy, kuten osaavan työvoiman saaminen kaupunkiin. Helistölä mainitsee alueen metalliteollisuuden tarvitsevan ammattitaitoisia kone- ja tuotantotekniikan osaajia.

– Meidän pitää saada houkutelua Laitilaan työntekijöitä. Paljon on myös pieniä maatalouden toimijoita kuivunut pois ja ne ovat keskittyneet isompiin kokonaisuuksiin.

Haasteista huolimatta Laitilan yritysilmapiiri voi erittäin hyvin. Kaupungin ja yritysten välinen yhteistyö on hyvää.

– Kommunikaatio toimii molempiin suuntiin. Tämä on ehdottomasti yksi Laitilan valttikorteista!

”

Laitilassa on perheiden hyvä asua.

Laitilaan kannattaa lähteä yrittämään

Helistölä mukaan kaikenlainen yrittäminen on Laitilassa mahdollista. Yritystoiminnalla ei ole tällä hetkellä mitään rajoittavia tekijöitä.

– Kyllä tänne kannattaa tulla yrittämään, sillä täältä löytyy asiakasvolyyymia.

Laitilassa ei Helistölä mukaan uuden yrittäjän pidä ottaa huomioon mitään merkittäviä asioita sen kummemmin kuin muuallakaan. Laitilassa on paljon alihankintateollisuutta ja monet yritykset ovatkin omavaraisia.

– Yritykset eivät ole yhden asiakkaan alihankinnasta kiinni.

Kaupunkiin tulevat uudet yrittäjät saavat myös kaupungilta apua alkuun pääsemisessä. Laitila on osakkaana alueellisessa elinkeino-yhtiössä, josta saa maksutonta uusyrityspalvelua tiettyyn pisteeseen asti. Jos yritys taas tarvitsee tiloja tai tontteja toiminnalleen, silloin kaupunki hyppää mukaan auttamaan.

– Mitä yritys tarvitsee, sitä yritys myös pääsääntöisesti saa, Helistölä toteaa.

Hyvinvointi löytää perille

Fingerroosin säätiön alullepanema ja koordinoima löytävän vanhustyön toimintamalli pyrkii tavoittamaan ja tukemaan palvelujen ulkopuolelle jääneitä tai muulla tavalla haastavassa elämäntilanteessa olevia yli 60-vuotiaita.

Asiakas Eila Palonen (vas.),
vanhustyön asiantuntijat
Tuula Nikkilä, Päivi Maisila
ja Orvokki Kolehmainen,
sekä geronomiopiskelija
Tuija Vainio.

Kun tulee lähdettyä yhtenä päivänä ulos, tulee lähdettyä toisenakin päivänä. - asiakas -

Ikäihmisten määrän kasvu on synnyttänyt uusia palvelutarpeita, joihin pyritään vastaamaan mahdollisimman tehokkaasti ja monipuolisesti. Eri-ikäisille kohderyhmille hyvinvointipalveluita tarjoavan Fingerroosin säätiön löytävän vanhustyön toimintamallissa palvelut viedään niitä tarvitsevan luokse, esimerkiksi asiakkaan kotiin.

– Fingerroosin säätiön toiminta-ajatuksena on edistää ikääntyneiden, perheiden ja eri-ikäisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Toiminnan tavoitteena on eriarvoisuuden vähentäminen ja osallisuuden lisääminen. Näin ollen löytävä vanhustyö tukee toiminta-ajatustamme loistavasti. Fingerroosin säätiö kuuntelee herkällä korvalla eri alueiden toiveita kehitettävien toimintojen suhteen ja pyrkii mahdollisuuksien mukaan vastaamaan niihin, kertoo vanhustyön asiantuntija **Päivi Maisila**.

Kokemus, että tulee yksilöllisesti kuulluksi ja huomioiduksi. - asiakas -

Löytävä vanhustyö käynnistettiin alun perin Turussa vuonna 2014 ja on laajentanut sittemmin toimintaansa myös Vakka-Suomen alueelle. Palvelu on maksuton ja sitä rahoitetaan Veikkauksesta saaduilla varoilla. Löytävä vanhustyö koostuu suurelta osin yksi-

löasiakaskäynneistä, mutta tarjolla on myös ryhmätoimintaa.

– Meillä on kaksi erilaista ryhmää, Tarina ja Pilkeporukka. Tarina-ryhmässä voit kertoa oman tarinasi tai kuunnella toisten tarinoita. Pilkeporukka on puolestaan suunnattu ikäihmisille, joilla on ollut elämän varrella päihteisiin liittyviä haasteita. Pilkeporukkatoiminta on ammatillisesti ohjattua ja perustuu vertaistukeen, luonnehtii Maisilan työpari, vanhustyön asiantuntija **Tuula Nikkilä**.

Kohentanut mielialaa, kun on muiden kanssa. - asiakas -

Löytävä vanhustyö on lähtenyt hyvin liikkeelle. Se on saanut osakseen paljon kiitosta ja tukea. Hanke toimii tällä hetkellä yhteistyössä muun muassa Vakka-Suomen alueen kuntien, yhdistysten, seurakuntien ja järjestöjen kanssa. Suoraa palautetta on tullut pyytämällä ja pyytämättä, ja sitä on kerätty aktiivisesti talteen.

– Asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta saatu palaute on hyvin tärkeää. Se auttaa meitä kehittämään palvelujamme entistä monipuolisemmiksi ja asiakaslähtöisemmiksi. Lisäksi voimme mahdollisuuksien mukaan myös kasvattaa toimintaamme. Esimerkiksi nyt olemme aikeissa laajentaa toimintaamme entisestään täällä Vakka-Suomen alueella ja lisätä ryhmätoimintoja, Maisila mainitsee.

– Toivomme kuntalaisten ottavan rohkeasti yhteyttä Fingerroosin säätiöön tai löytävän vanhustyön tiimiin, mikäli palvelu herättää kiinnostusta ja tuntuu tarpeelliselta ja ajankohtaiselta. Työntekijään voi olla yhteydessä asiakas itse, ammattilainen tai tarvittaessa asiakkaan omainen tai läheinen, Nikkilä tähdentää.

– Meidän periaattemme on, että kuka tahansa voi tehdä läheisestään nimettömän huolenilmaisun joko soittamalla tai toimittamalla huolilomakkeen Löytävän vanhustyön toimistoon. Jos puolestasi toivot esitelyä esimerkiksi järjestöllesi, yhdistyksellesi tai muulle organisaatiolle, otathan meihin yhteyttä. Tulemme mielellämme kertomaan löytävästä vanhustyöstä, Maisila summaa.

Löytävässä vanhustyössä palvelut viedään asiakkaan luo.

Venla Laiho

- s. 1995 Laitilassa
- kilpakävelijä, Laitilan Jyske
- harrastaa käsitöitä, erityisesti kutomista
- fysioterapeutti, kasvatustieteiden yo (2. vuosi), Turun yliopisto

Saavutuksia:

- 4. sija 10 km kävely, Kalevan kisat 2019, oma ennätys 48.18
- kolme mitalia SM-viesteissä 3 x 3000, parhaana hopea 2018
- 4. sija 3 000 m, yleisurheilun SM-hallikisat 2020, oma ennätys 13.45,42
- Jyskeen SM-menestyjä-palkinto 2019
- Vakka-Suomen parhaat urheilijat -palkinto, yleinen sarja 2020

Kotiseutu ja Jyske SEURAAVAT MAAILMALLE

Kilpakävelijä **Venla Laiho** tähtää hyvään menestykseen ensi kesän Kalevan kisoissa. Vaikka opiskelut ovat vieneet muualle, urheiluseura on edelleen Laitilan Jyske.

Venla Laihon urheilupolku on ollut nuoresta iästä huolimatta vaiheikas ja monipuolinen. Laitilan Jyske tuli tutuksi jo pikkutyttönä. Harrastuksiin kuuluivat aikoinaan niin yleisurheilu, suunnistus kuin jalkapallo ja ringettekin. Nuoruuden lajeista tärkeimmäksi osoittautui seiväshyppy.

– Meillä oli innostava vetäjä, joka panosti ryhmäämme. Oli kiva käydä harjoituksissa ja 14–15-vuotiaana voitoin lajissa jopa SM-mitaleita. Sitten sain sadesäässä nilkavamman, joka vaati pitkän toipumisen. Vamma aiheutti myös hyppypelkoa. Järkeilin niin, että urheilun pitää olla ensisijaisesti kivaa, Laiho kertoo.

Seiväshyppy jäi, ja tilalle tuli lenkkeily. Sittemmin hän kokeili äitinsä lajia, kilpakävelyä. Se sujui ja puolessa vuodessa tulokset olivat jo SM-tasoa. Nuori urheilija oli jo seiväshyppääjänä haaveillut Suomi-Ruotsi-maaotteluedustuksesta. Kilpakävelijänä haave toteutui neljän harjoitteluvuoden jälkeen vuonna 2018.

Yksilöllisempää treenausta ja kannustusta

Urheilun harrastusmahdollisuudet Laitilassa ovat Laihon mukaan parantuneet vuosi vuodelta. Sisäharjoittelumahdollisuudet kohenivat oleellisesti, kun paikkakunnalle

saatiin monitoimihalli. Kesällä harjoittelupuitteet ovat aina olleet erinomaiset. Oman paikkakunnan ja urheiluseuran tuki saavat myös kiitosta.

– Koen, että pienemmällä paikkakunnalla urheileminen on yksilöllisempää. Minut ja urheilupolkuni tunnetaan, ja ympärilläni on kannustavia ja auttavia ihmisiä. Tunnen kotiseuturakkautta ja olen ylpeä kasvattajaseurastani Laitilan Jyskeestä. On ilo kertoa kavereille omasta pienestä kaupungista ja sen urheiluseurasta.

Valmennan itseäni ja olen aika vaativa piiskuri.

Venla Laiho on ehtinyt valmistua jo fysioterapeutiksi. Parhaillaan hän opiskelee luokanopettajaksi Turussa, kesät hän viettää Laitilassa. Fysioterapeutille on löytynyt kesätöitä Laitilan terveyskeskuksesta; työ on sopinut yhteen harjoittelun ja kilpailemisen kanssa.

– Laitilassa välimatkat ovat lyhyitä, ja täällä voin treenata helposti aamuisinkin. Olen juossut aina pururadalla, ja luonto on muutenkin minulle tärkeä. Lisäksi voin käydä uimassa ja olla pihalla aivan eri tavalla kuin suuressa kaupungissa.

Talvi- ja kesäharjoittelu tasapainossa

Kotiseudulta muuttaminen työn tai opiskelun takia voi olla nuorelle urheilijalle hankala paikka. Jopa niin hankala, että lahjakas urheilija lopettaa urheilu-uransa.

– Yhtäkkiä tutut treenipaikat muuttuvat ja päivittäiset harjoittelurytmit rikkoontuvat. Itse olen onneksi päässyt tasapainoon opiskelu- ja kotipaikkakunnan välillä: kesäharjoittelun ja kilpailukauden miljöönä on Laitila, talviharjoittelu tapahtuu Turussa.

Harjoittelukausi on parhaillaan käynnissä. Siihen sisältyy muun muassa pyöräilyä, juoksua, hiihtoa, lihaskunto- ja kävelytekniikka-harjoituksia. Treenikavereita Laiho on saanut Turun Seudun Urheiluakatemiasta, joka tukee paikkakunnalla asuvia urheilijoita. Tekemistä riittää, sillä hän on mukana myös Paavo Nurmi Games -tapahtuman promootiivissa ja koulukierteilla.

Odotukset valoisammista treeneistä ja kauden koitoksista ovat läsnä ja korkealla. Tavoitteena on mitali ensi kesän Kalevan kisojen 20 km:n kävelyssä ja oma ennätys, joka saisi parantua useammallakin minuutilla.

– Tasapainottelen valmentamisen kanssa, sillä valmennan itseäni ja olen aika vaativa piiskuri. Olisin tyytyväinen, jos pääsisin 1.43:n aikaan, Laiho paljastaa.

Kasvattajaseura antaa urheilijalle hyvät eväät

Laitilan Jyske

- Perustettu v. 1911
- Jäseniä 1200
- Jaostoja yli 10, joista suurimmat jääurheilu, pesäpallo ja jalkapallo

Laitilan Jyske on urheiluseura, jolla on toimintaa ja menestyneitä urheilijoita useissa lajeissa. Vaikka kaikki eivät jää paikkakunnalle, kasvattajaseuran merkitys urheilijalle on usein elinikäinen.

Laitilan Jyskeen puheenjohtaja **Ilkka Vuorelan** mukaan seura voi hyvin. Urheilumenestys on kuitenkin monien seikkojen summa. Hyvien geenien ja perimän lisäksi menestykseen tarvitaan määrätietoista harjoittelua. Kun menestystä tulee, se ruokkii eteenpäin. Näin on käynyt Laitilassa esimerkiksi jääurheilussa ja pesäpallossa.

– Jyskeen lisäetuna on yksi, yhteinen urheiluseura: osallistumme samoilla verkkareilla eri lajeihin, näin lajien välistä kilpailua ei pääse syntymään, korostaa Vuorela.

Vastuuta ja itseluottamusta

Yhteistyö lajien kesken toimii. Esimerkiksi sama valmentaja voi valmentaa jääkiekkoa, jalkapalloa ja salibandya. Harjoitukset ajoitetaan eri päville, jolloin harrastajat pääsevät mukaan eri lajeihin. Kaikki ei ole kuitenkaan ongelmatonta. Joissain lajeissa on toimitsijapulaa, jolloin sekä valmentajat että vanhemmat ovat ylikuormitettuja. Palkattuja valmentajia Jyskeellä on vain yksi, pesäpallossa.

Urheiluseuran hyvinvointiin vaikuttavat myös ulkoiset tekijät. Laitilan elinvoimaisilta yrityksiltä saadaan sponsorirahaa, ja hyvä työllisyys tuo kaupunkiin koulutettuja ihmisiä. Kaupungin liikuntapaikkoja on tarjolla lähes jokaiseen lajiin. Seura saa kaupungilta tukea, joka palautuu takaisin liikuntapaikkamaksuina. Yhteistyö kaupungin ja Jyskeen kanssa on aina ollut hedelmällistä.

Pienemmän paikkakunnan seuraurheilijat ovat erikoisasemassa. He saavat usein yksilöllisempää valmennusta ja enemmän vastuuta yksilöinä.

– Pienessä seurassa on helpompi olla paras, mikä kasvattaa urheilijan itseluottamusta. Me pystymme seuraamaan lapsen tai nuoren harjoittelua kokonaisuutena, eikä esimerkiksi yksi poissaolo harjoituksista ole maailmanloppu.

Syntyvyyden lasku huolestuttaa

Laitilan Jyskeen tulevaisuuden haasteena on koko Suomea koskettava syntyvyyden lasku. Myös lajien harrastajamäärät vaihtelevat; esimerkiksi hiihtojaostossa on hiljaisempaa jo lumettomien talvien takia. Uusiakin lajeja tulee, tuoreimpana pieni sulkapallojaosto. – Jo nyt teemme yhteistyötä Uudenkaupungin ja Rauman suuntaan, ja tulevaisuudessa näitä kuvioita pitää miettiä yhä enemmän. Toisaalta ulkopaikkakunnalla ja vieraassa seurassa harjoittelu ei aina ole nuorelle paras ratkaisu. Jos nuori ei ehdi tutustua seurakaveriinsa, hän ei pääse samalla tavalla mukaan porukkaan ja juttuihin.

Laitilassa Jyskeeseen lähes synnytyään, ja usein kotiseuraan kehkeytyy syvä tunneside. Vuorelan mukaan yksilöurheilijoiden on helpompi pysyä seurassa, vaikka side katkeaisikin hetkeksi. Sen sijaan joukkueurheilijat sulautuvat helpommin uuden paikkakunnan joukkueisiin ja seuroihin.

– Kaikesta huolimatta on ollut ilo seurata, miten entisiä laitilalaisia jääkiekkoilijoita on muuttanut takaisin paikkakunnalle. On palattu kasvattajaseuran toimintaan, jos ei ihan huipputasolla, niin ainakin monipuolisella lajivalikoimalla, summaa Vuorela.

Inhimillistä arkea IKÄÄN KATSOMATTA

Laitilan Terveyskodin toimitusjohtaja Marianne Rapala.

Korkealaatuisista hyvinvointi-, kuntoutus- ja hemmottelupalveluistaan tunnetun Laitilan Terveyskodin pitkäjänteinen työ palkittiin helmikuun alussa, kun kuntoutuslaitokselle myönnettiin kunniakirja hyvästä hoitotyöstä.

Onnistunut hoitotyö tähtää asiakkaan hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseen kohenemiseen ja siinä on osattava ottaa huomioon paitsi asiakas myös tämän omaiset. Sekä asiakkaan että omaisten aito kohtaaminen ja kunnioittaminen ovat Laitilan Terveyskodin toiminnan perusedellytyksiä. Tämä oli muistettu myös Eeva ja Lauri Kankaan hyvän hoitotyön tunnustuspalkinto -äänestyksessä, josta Terveyskoti pokkasi kunniakirjan.

– Kunniamaininta hyvästä hoitotyöstä lämmittää mieltä näinä aikoina, kun hoidon laatu puhututtaa ja mediassa on jatkuvasti uutisia etenkin vanhustyön toimimattomuudesta ja erinäisistä hoitoon liittyvistä epäkohdista. Terveyskodin moniammatillinen ja osaava henkilökunta on todellakin ansainnut kiitosta osakseen. Ammattitaito on tärkeä osa hoitajan identiteettiä, mutta se ei yksin riitä. Tarvitaan ystävällistä palvelua, lämmintä myötätuntoa, ihmisen aitoa kohtaamista ja tiivistä yhteistyötä, luonnehtii Laitilan Terveyskodin toimitusjohtaja **Marianne Rapala**.

Täyden palvelun Terveyskoti

Jo 35 vuotta toimineessa Laitilan Terveyskodissa on yli 70 työntekijää, 26 asukaspaikkaa ja lisäksi vaihteleva määrä laitospotilaita. Aiemmin iso osa asukkaista oli veteraaneja ja sotainvalideja, kun taas nykyisin keskiössä on tehostettu palveluasuminen ja aivoverenkiertohäiriöpotilaiden kuntoutus. Terveyskoti onkin viime aikoina panostanut enenevässä määrin neurologiseen kuntoutukseen. Kuntoutuslaitoksessa tuotetaan fysio- ja toimintaterapiaa eri asiakasryhmille ja järjestetään Kelan omaishoitajakursseja omaishoitajille ja heidän läheisilleen. Syksyllä 2018 Laitilan Terveyskoti laajensi toimintaansa työterveyspuolelle, kun Laitilan Työterveys liitettiin osaksi kuntoutuslaitosta. Työterveysyksikössä on 13 työntekijää.

Laitilan Terveyskoti kiittää asiakkaitaan hyvästä palautteesta. Tästä on hyvä jatkaa!

– Meillä Terveyskodissa kunnioitetaan perinteitä, mutta samalla pysytään lujasti kiinni nykyajassa ja tähyillään tietysti hieman myös huomisen puolelle. Palveluiden kehittäminen vaatii jatkuvaa asiakkaiden tarpeiden kartoittamista. Parhaiten tämä onnistuu keskustelemalla ja palautetta keräämällä. Esimerkiksi ystävänpäivänä vietimme omaisten päivää musiikillisen ohjelman ja kuulumisten vaihtamisen merkeissä. Samalla omaiset saivat täyttää palauteomakkeen ja näin ollen kehittää toimintaamme ja vaikuttaa omaisten saamiseen hoitoon. Meillä sekä asiakkaat että omaiset ovat aidosti osallisia toimijoita, Rapala kiteyttää.

Matkailuhankkeen aikana kunnostetaan Untamalan historiallisia kohteita.

Matkailuhanke

elävöittää Untamalan kylää

Untamalassa on ollut matkailuun liittyvä hanke viimeksi yli kymmenen vuotta sitten. Viime vuonna paikalliset yrittäjät ja kyläyhdistys päättivät, että on aika elävöittää kylää.

– Hankkeen alkuunpanijoilla oli herännyt ajatus siitä, että erityisesti kylän matkailullista puolta tulisi kehittää, kertoo hankkeen projektipäällikkö **Mirja-Riitta Sjöholm**.

Hankkeen tarkoituksena on elävöittää Untamalan kylää ja luoda sille oma brändi. Sjöholmin mukaan kylässä on paljon potentiaalia, sillä siellä on useita harvinaisia kohteita ja kylä myös seisoo Kasitien varrella.

– Hankkeella halutaan osoittaa, että tämä on erittäin elävä kylä.

Pyöräillen Untamalaan

Untamalan kylään luodaan niin sanottu matkailun matkaketju. Kulkeminen kylään ajatellaan ja hiotaan loppuun asti yksityiskohteisesti. Mietinnässä on, että miten ihmiset pääsevät kylään esimerkiksi bussilla tai autolla. Sjöholmin mukaan hankkeessa suositaan erityisesti ekologista lähimatkailua, sillä kylään kulkee hyvä pyörätie Laitilan keskustasta.

– Olemme ajatelleet, että jos henkilö tulee Laitilaan vaikka bussilla, hän voi sieltä vuokrata pyörän ja polkea Untamalan kylään noin viiden kilometrin matkan. Siinä näkee samalla kaunista maalaismaisemaa, Sjöholm kertoo.

Hankkeen aikana kylää remontoidaan urakalla

Hanke alkoi syksyllä 2019 ja on siirtymässä keväällä suunnitteluvaiheesta käytännön toteuttamiseen. Muun muassa Untamalan kylän kulttuuripolku aiotaan herättää henkiin älytekniikan avulla.

– Polulla on esimerkiksi laidunalue, jossa on muinaisjäännöksiä. Siellä uusittaviin opaskyltteihin tulee QR-koodit, joita käyttämällä ihmiset voivat lukea lisätietoa paikan historiasta.

Kevään aikana aiotaan myös elvyttää Sarkin museon toimintaa. Museo on Sjöholmin mukaan osa kunnostettavaa kulttuuripolkua ja kyseessä on samalla kylän vanhin rakennus. Museon erikoisuutena ovat kaksiosainen susiovi ja ”klinkka”, josta pääsee oikaisemaan nopeasti tien puolelle. Museosta löytyy myös erikoiset kaappisängyt, joista toinen on kolmikerroksinen kerrossänky.

Hankkeella on suuri merkitys Untamalan kylälle. Matkailu päivitetään nykyaikaan, joka on varmasti monen alueen asukkaana mieleen. Kylään saadaan uudet infotaulut ja -opasteet. Samoin kylä saa hankkeen myötä uudet verkkosivut.

– Koko kylänraitti käydään läpi ja ehostetaan vanhaa kunnioittaen. Hankkeesta hyötyvät kylän väki ja turistit.

Kasitori on vakiinnuttanut paikkansa

Kolmatta vuottaan aloittavalla Kasitorilla on lähituotemyymälä, josta löytyy kaikkia lähialueen tuotteita. Syötävien ja juotavien lisäksi yläkerran vintillä on kirpputori. Kesäisin avoinna on kaunis terassi, jossa voi paistatella auringossa. Ensi kesänä karavaanareille on luvassa uusi pysähdyspaikka yrityksen parkkialueella wc- ja suihkutiloineen.

– Meillä on myös anniskeluvoikeuksin oleva kahvila, jossa on arkisin tarjolla keittolounas, kertoo **Harri Seikola**, toinen yrittäjäveljeksistä.

Seikolan mukaan Kasitorin rooli Päivä Untamalassa -hankkeessa on hyvin merkittävä siinä mielessä, että yritys on auki koko kesän joka päivä ja samaten jouluna.

– Muut kohteet kylässä eivät välttämättä ole auki niin useasti. Tämä merkitsee sitä, että palvelemme asiakkaita kertomalla samalla myös koko kylän kohteista.

Ventolan kyläkahvila odottaa jo ensi kesää

Matkailuhanke liittyy myös osaltaan Ventolan kyläkahvilaan. Kahvilan pitäjän **Marge Reimanin** mukaan viime kesänä kahvilassa kävi paljon matkailijoita ja mökkiläisiä, ja hän toivookin heitä saapuvan taas paljon ensi kesänä.

– Eiköhän ihmisiä tule, ensi kesänä meillä onkin kylässä jo paljon kaikkea hankkeeseen liittyvää!

Reiman omistaa myös lampolan, jossa on tällä hetkellä sata lammasta. Osa lampaista laiduntaa kesäisin kahvilan vierellä olevalla niityllä.

– Kahvilan yhteydessä olevassa tilapuodissa myydään myös lampaanvillasta tehtyjä tuotteita, kuten sukkiä ja villapaitoja.

Laitilan kylät kaupungintalolla

Viime syksynä Laitilan kaupunginhallitus päätti nimetä kaupungintalon kokous- ja neuvottelutilat Laitilan kylien mukaan. Näin ne olisivat tunnistettavia ja samalla kuvastaisivat Laitilaa.

Nimetyissä kokoushuoneissa on jokaisessa kylätaulut. Yhdessä kokoushuoneista, Koverossa, on kuvatapetti Koveron kylän vanhasta myllystä. Kuvatapetin kuvan on ottanut kaupungin työntekijä ja valokuvausta harrastava **Jani-Petri Vallamo**.

– Sisustuksellisia elementtejä jokaista kylää ja Laitilaa kunnioittaen saattaa tulla muihinkin huoneisiin. Esimerkiksi Laitila-saliin tullaan luultavasti koostamaan Laitila-kuvagalleria, kertoo kaupunginjohtajan sihteeri **Tuulia Kujanpää**.

LÄHIRUOKAA

ihmisille ja eläimille

Mullimäen lihatilalla uskotaan lähiruoka-ajatteluun ja panostetaan eläinten hyvinvointiin sekä omavaraiseen rehuntuotantoon.

Mainiomman Laitilan vuoden nuoreksi yrittäjäksi valitulla **Jussi Mustosella**, 33, on mittava kokemus lihatilan isännyydestä. Innostus alaan syntyi jo lapsena kotitilalla, josta hän osti puolet vuonna 2007. Lopullisesti tila siirtyi Mustoselle vuonna 2014, ja vuotta myöhemmin Mullimäki yhtiöitettiin. Tilalla työskentelee yrittäjäpariskunnan lisäksi kaksi työntekijää, kesäkaudella työntekijöitä on enemmän.

Jo alusta alkaen Mustosella oli visio lihatilan laajentamisesta, vaikka lähipiirissä ajatuksesta ei innostuttu. Nuori tilallinen piti oman päänsä, ja tänään Mullimäessä kasvaa 1200 liharotuista urosnautaa. Enemmistö naudoista on hereford-rotua.

MULLIMÄKI

Meidän tuotannossamme on hyvä hiilen kiertokulku.

Mullimäkeen vasikat tuodaan eri puolilta Suomea. Siihen asti vasikat ovat viettäneet pääosin laidunelämää eri puolilla Suomea.

– Meillä on avarat ja valoistat pihattonavetat, joissa on katto, betoniseinät ja parinkymmenen sentin kuivikekerros lattialla. Urosnaudat ovat voimakkaita ja kookkaita, joten laiduntaminen ei enää onnistu. Paksu kuivikekerros lattialla pitää eläimet puhtaina, ja energia- ja valkuaispitoinen rehu niiden lihaketset ja jalat kestävinä. Mullit teurastetaan noin puolentoista vuoden ikäisinä, jolloin ne painavat jopa 750 kg.

Laitilan pellot kysytyjä

Laitila on Mustosen mukaan lihatilalle sekä hyvä että haastava paikka. Hyvää yhteistyötä tehdään esimerkiksi Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan kanssa. Tehtaalta saadaan oluen valmistamisesta syntyvää maskijätettä ja hii-vaa eläinrehun valmistamiseen, ja lihatilan premium-jauhelihasta puolestaan valmistetaan juomatehtaan kesäravintolan burgerit. Sijainti eteläisessä Suomessa mahdollistaa rehumaisiin kasvattamisen ja hyvät sadot. Koska Laitila on vahvistunut vihannesviljelyssä, peltojen vuokraaminen tai ostaminen on hintavaa. Lihatiila ei aina ole saanut ymmärrystä kyläläisiltäkään.

– Haastavaa oli myös muutama vuosi sitten, kun olemme ainoa karjatiila kylällämme. Osa kyläläisistä häiriintyi traktoreiden ja rek-

Mullimäen tilalla on isoja pihattonavettoja, joissa kasvatetaan hereford-, aberdeen angus, charolais-, limousin-, simmental- ja blonde d'Aquitane -rotuisia urosnauvoja.

kojen liikennöinnistä ja ajoittaisista hajuhaitoista. Tilanne kuitenkin rauhoittui, kun laitilalaiset ja alueelliset virkamiehet kertoivat, että tilamme sijaitsee maa- ja metsätalousalueella, eikä siinä ole mitään poikkeuksellista.

Lihantuotanto vähenee, vastuullisuus kasvaa

Mustosen mukaan sekä lypsy- että liharajatiilojen määrä vähenee entisestään, myös naudanlihatuotanto pienenee. Kehityksestä huolimatta liha maistuu suomalaisille edelleen.

– Näen lihatilamme vahvuutena kotimaisuuden ja sen, miten ruokimme ja panostamme eläinten hyvinvointiin. Esimerkiksi Mullimäessä eläimet syövät lähirehua ja lääkitsemme vain sairaita eläimiä. Tuotamme jäljitettävää premium-lihaa, jota myydään Lihatuokku Harri Tammisen kautta muun muassa *Rotukarja*-nimikkeellä.

Alalla pitää pysyä ajan tasalla ja kehittyä eteenpäin. Oppia saadaan myös ulkomailta. Vaikka naudanlihatuotannon hiilijalanjälkimaaine on yleisesti huono, suomalainen lihanuotanto on erilaista.

– Suomalaisen tilojen ympärillä on lähes poikkeuksetta hiiltä sitovaa metsää, niin meilläkin. Käytämme sekä omien että vuokrapeltojen sadon omaan rehuntuotantoon, joka lannoitetaan karjanlannalla. Puolet alasta on nurmea ja toinen viljaa sekä rehumaisia, jotka myös sitovat tehokkaasti hiiltä. Meidän tuotannossamme on hyvä hiilen kiertokulku. Vain kivennäiset ja vitamiinit tulevat rehuvalmistajilta. Tänä vuonna saamme tilallemme myös hiilijalanjälkilaskurit, joilla voimme kehittää toimintaamme edelleen.

Rotukarja-lihakeitto

400 g Rotukarja naudan keittoliuhakuutioita
1,5 l vettä
2 tl suolaa
8 kpl maustepippuria
2 kpl laakerinlehtiä
2 kpl porkkanaa
1 juuriselleri
1 palsternakka
1 kpl sipuli
6–8 kpl perunaa
persiljaa

- Ota keittoliuhakuutiot huoneenlämpöön noin 20 minuutin ajaksi ennen valmistusta.
- Laita vesi ja suola kattilaan ja lisää keittoliuhakuutiot. Kuumenna vesi kiehuvaaksi, anna sen kiehua ja kuori pinnalle syntyvä vaahto pois.
- Kun vaahtoa ei enää muodostu, lisää joukkoon pippurit ja laakerinlehdet. Anna aineiden kiehua miedolla lämmöllä noin 2 tuntia, tai kunnes liha on koostumukseltaan mureaa.
- Huuhtele, kuori ja paloittele perunat, porkkanat, selleri sekä palsternakka. Leikkaa sipuli hienoksi ja lisää ainekset liemeen lukuun ottamatta perunaa.
- Keitä juurekset melkein kypsiksi (n. 10 min. ajan, riippuen paloiteltujen juuresten koosta).
- Lisää paloitellut perunat liemeen ja keitä kypsäksi n. 15 min.
- Lisää keittoon lopuksi leikattu lehtiäpersilja. Älä keitä enempää.

Lähde: tamminen.fi

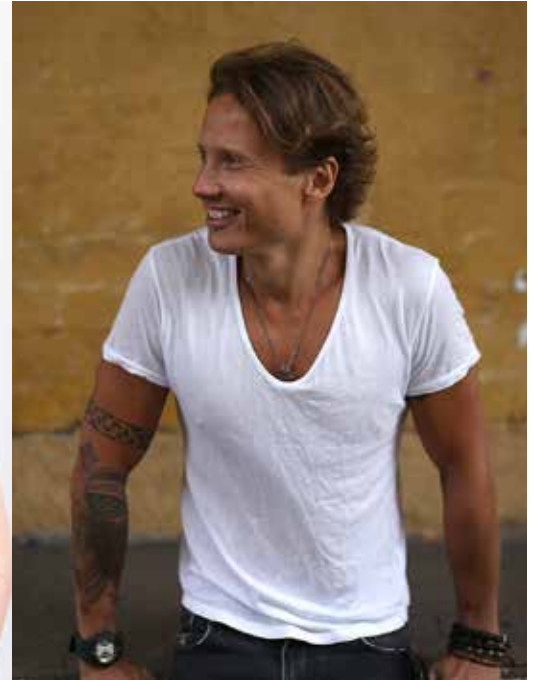
Mustosen perhettä kävelemässä maissipellossa. Yrittäjäpariskunnan perheeseen kuuluu kolme alle kouluikäistä lasta ja koiria.

Meillä
TAPAHTUU

21.–26.7.2020

Jazzkukko kiekaisee jälleen heinäkuun lopussa

Supersuosittua Jazzkukko-festivaalia vietetään tänä vuonna 21.–26.7. Tapahduma starttaa poikkeuksellisesti jo tiistaina, kun Vehmaan kirkko täyttyy kesäisen räiskyvästä rytmimusiikista. Tänä vuonna mukana ovat muun muassa The Voice of Finlandistakin tunnetun laulaja/näyttelijä Jennie Storbackan, pianisti Alexi Tuomarilan ja kitaristi Kari Antilan muodostama trio, Laitilan seurakunnan tuottama ja kirkkoherra Petri Laitisen johtama Rhythm & Soul -messu, sekä kansainvälisillä artistivierailta vahvistettu musiikkileiri. Festivaalin pääesiintyjän viittaa kantaa tänä vuonna ansaitusti maailman parhaimpien blueskitaristien joukkoon valittu Erja Lyytinen. Lauantaina 25.7. Kirkkopuistikonsertissa yleisöä ihastuttaa myös Lenni-Kalle Taipaleen Trio vahvistettuna Sami Pitkämöllä. Lisää esiintyjiä luvassa lähiaikoina.

Kaivolan kesäteatterilla koetellaan nauruhermoja

Jo yli 50 vuotta ihastuttaneessa Kaivolan kesäteatterissa odotellaan jo tulevaa kesää. Tänä vuonna kantaesityksenä nähdään Markku Hyvösen musiikillinen veijarikomedia *Kuin jäätä polttelis*. Esityksen ohjauksesta vastaa Emmi Lovén. Lippujen ennakkomyynti on jo alkanut.

Kun stand up valtasi Panimoravintola Kukon

Viime vuonna Panimoravintola Kukon Facebook-sivulla järjestettiin haaste, jossa asiakkaita pyydettiin ehdottamaan ravintolalle uutta mielekästä ohjelmaa. Ehdotuksista valittiin parhaat, joista lopulta äänestettiin voittajaksi stand up -esitys. Elokuun ensimmäisenä perjantaina järjestetyssä loppuunmyydyssä tapahtumassa esiintyivät huippusuositut Heli Sutela ja Jape Grönroos sekä Laitilan oma Joel Tervonen.

– Heli Sutela oli enemmän kuin luonteva persoona tänne esiintymään, sillä hän oli taannoin mainoskasvona Oiva-siiderimme kampanjassa yhdessä *Kumman kaa* -aisaparinsa, Minna Koskelan, kanssa. Sutelan kautta saimme mukaan myös loistavan Jape Grönroosin. Kun artistikattaus täydentyi vielä paikallisella osajalla eli Joel Tervosella, tiesimme, että nyt on kasassa erinomaisen tapahtuman elementit, hehkuttaa Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan markkinointikoordinaattori **Suvi-Anni Huhtinen**.

Tapahtumalta odotettiin paljon, mutta siltikin se ylitti kaikki odotukset. Liput myytiin loppuun jo ennen tapahtumapäivää, järjestelyt sujuivat jouhevasti, sää suosi, ruoka maistui ja esiintyjät tarjosivat parastaan. Kun yleisöltä saatu palaute oli poikkeuksetta ylistävää, päätettiin Panimoravintola Kukon tapahtumatarjontaa alkaa kehittää vielä entistäkin monipuolisemmaksi.

– Stand up -tapahtuma oli juuri meidän näköisemme: rento, iloinen ja täynnä nauhua. Samaa odotamme myös tulevilta tapahtumiltamme. Otammekin enemmän kuin mieluusti vastaan kaikenlaisia kehittämissideoita ja toiveita. Haluamme jatkossakin saattaa ihmiset maukkaan ruuan, virkistävän juoman sekä riemukkaan ohjelman pariin, Huhtinen painottaa.

Seuraa Panimoravintola Kukon ilmoittelua:

laitilan.com/tehdas/panimoravintola-kukko

Facebook ja Instagram: @panimoravintolakukko

Teemalliset iltatorit tuovat tunnelmaa

Laitilan perinteiset iltatorit ovat käynnissä kesäkuun lopusta elokuun alkuun torstai-iltoina klo 16–20. Kaiken kaikkiaan seitsemänä tori-iltana päästään nauttimaan kaikenikäisille suunnatusta paikallisesta lavaohjelmasta ja vaihtuvista teemoista. Tänäkin vuonna kaikki ovat tervetulleita paitsi nauttimaan tutusta toritunnelmasta myös myymään omia tuotteitaan. Myyntipaikoista ei peritä maksua.

Munamarkkinat riemastuttaa kesällä

Laitilan Munamarkkinoita vietetään jälleen perinteisesti viikkoa ennen juhannusta, 13.–14.6.2020. Vuodesta 1972 yhtäjaksoisesti järjestetty Munamarkkinat on yleisömäärältään koko Vakka-Suomen suurin vuotuinen tapahtuma. Tänäkin vuonna on tarjolla mielin määrin mielenkiintoisia markkinakojuja ja maksutonta ohjelmaa kaikenikäisille. Lisätietoja tapahtumasta julkaistaan kevään aikana.

Energiamessut laajenee entisestään

Energia Päivä 2020 -messut tuovat kaikenkattavan ohjelmansa Laitilan jäähalliin 25.4.2020, klo 10–16. Jo yhdeksättöistä kertaa järjestettävä energia-alan suur tapahtuma on nyt laajempi kuin koskaan. Päivän aikana voit tutustua koko perheen voimin kotitalouksien tuoreimpiin energiaratkaisuihin sekä perehtyä nykypäivän standardeihin, vaatimuksiin ja uusimpiin innovaatioihin. Perheen pienimpien ohjelmasta vastaa tänä vuonna Man-nerheimin Lastensuojeluliitto. Tapahtuman juontaa Miia Salminen.

MAASTO- PYÖRÄILY- REITIT valmistuivat

Laitilaa voisi sanoa pyöräilypitäjäksi. Pyöräilijöitä on kaupungissa runsaasti, myös kylien välisissä haastepyöräilyt ovat olleet suosittuja. Nyt Laitilan liikuntapaikkoja on täydennetty maastopyöräilyreiteillä.

Idean takana on yrittäjä ja maastopyöräilyharrastaja **Arto Jäspi**. Harrastuksen myötä hänelle tuli mieleen, että olisi mukava saada paikkakunnalle pyöräilyreittejä, jotka ovat sekä luvallisia että mukavia pyöräillä. Hanketta ovat olleet edistämässä kaupunginjohtaja **Johanna Luukkonen** sekä liikuntasihteerit **Elina Rautanen**, ja toteuttamassa Laitla Liikkujat. Apua on saatu myös Metsänhoitoyhdistys Lounametsän metsäsiiantuntija **Kari Laiholta**.

Useita reittejä pururadan lähellä

Maastopyöräilijöitä palvelevat reitit sijaitsevat Tuunan pururadan lähistöllä, ja ne on rakennettu pääosin talkoovoimin. Muutamana kesänä raivauksessa ja merkkauksessa on ollut mukana kaksi Vakka-Suomen Osuuspankin kesätyöntekijää.

– Pystytämme vielä jokusen opaskyltin, ja avaamme reitit virallisesti keväämmällä. Reittejä on useita: osa on helppoja, mutta keskiasteisia ja haastaviaakin kohtia on tarjolla. Toukokuussa on luvassa maastopyöräilytapahtuma, jota toteuttamassa on mukana myös Suomen Ladun maastopyöräilyohjaaja **Ville Pirilä**, kertoo Jäspi.

Suomessa maastopyöräilyharrastusta on tehnyt tunnetuksi erityisesti Suomen Latu. Myös laitilalaiset ovat löytäneet ja innostuneet lajist.

Ekologista liikuntaa

Maastopyöräilyä voi harrastaa vuoden ympäri, eikä se vaadi suuria panostuksia. Välttämättömät varusteet ovat kypärä ja maastopyörä, jossa ei edes tarvitse olla kaikkia hienouksia. Esimerkiksi sähkömaastopyörät eivät ole välttämättömiä tasamaastoissa Laitilassa. Tavallisella polkupyörällä ei kuitenkaan maastoon kannata suunnata.

– Maastopyöräily on ekologinen tapa liikkua, sillä yleensä ei tarvitse lähteä kauas. Maastopyöräilyä voi harrastaa myös siellä, missä ei ole valmiita reittejä. Harrastus voisi sopia niin maastohiihtäjille kuin satunnaisille metsässä kulkijoille: näin vähälumisina talvina pyöräily vie kätevästi metsään ja liikkeelle.

Arto Jäspi toivottaa kaikki tervetulleiksi uusille maastopyöräreiteille. Reitit sopivat myös muuhun liikuntaan, kuten polkujuoksuun tai vaikka koiran ulkoiluttamiseen. Onpa reitillä nähty jo ratsastajiakin.

Lisätiedot: laitila.fi, artoja@outlook.com

Hometown and Jyske FOLLOW AROUND THE WORLD

Race walker **Venla Laiho** is aiming for success at next summer's Finnish Athletics Championships. Although her studies have taken her elsewhere, Laiho remains loyal to her hometown sports club, Laitilan Jyske.

According to Laiho, opportunities to participate in leisure and competitive sports in Laitila have improved year by year. Indoor training opportunities improved significantly when a multi-purpose sports hall was built in the area. Laitila has always provided an excellent setting for training in the summer. The local community and sports club also receive high praise for their support.

"I feel that playing sports in a small town is more personalised. Everyone knows me and my sports career, and I am surrounded by supportive and helpful people. I love my hometown and I am proud of my sports club Laitilan Jyske. I am always happy to tell my friends about my small hometown and its sports club," says Laiho.

Venla Laiho has already graduated as a physiotherapist. She is currently studying to become a teacher in Turku, and spends her summers in Laitila. She has found a summer job as a physiotherapist in Laitila's healthcare centre, which has worked well with her training and competing schedules.

According to Laitilan Jyske's Chairman Ilkka Vuorela, athletes who come from a small town are in a special position. They often receive more individual coaching and more responsibility as individuals.

"It is easier to be the best in a small sports club, which increases the athlete's self-confidence. We can follow the training of the child or young person as a whole," says Vuorela.

English Summary

Local food for people and animals

The Mullimäki Farm in Laitila promotes local food, animal welfare and self-sufficient fodder production. **Jussi Mustonen**, 33, who was chosen as the Ernst & Young Entrepreneur of the Year in Laitila, has already had a great deal of experience in running a meat farm. In addition to the entrepreneurial couple, there are also two regular employees working at the farm, as well as seasonal employees during the summer.

"I believe that the strength of our farm lies in locality, our feeding practices, and the way we invest in animal welfare. In Mullimäki, for example, the animals eat local food and we only give them medication when they are sick. We produce traceable premium meat, which we sell under the title "pedigree cattle" through meat wholesaler Harri Tamminen."

In the meat production industry, farmers need to stay up to date and be able to evolve. They can also learn and follow the example of farmers abroad. Although the carbon footprint of beef production is generally considered high, Finnish meat production is different.

"Finnish farms are almost invariably surrounded by carbon-binding forests, and so is ours. For fodder production, we use the crops on both our own land and rental land, which is fertilised with livestock manure. Half of the land is grass and the other half is grain and field corn, which also bind carbon effectively. Our production has a good carbon cycle. Only minerals and vitamins come from feed manufacturers. This year, we will also receive carbon footprint calculators for our farm which will allow us to further develop our operations."

Maammekauppa only sells Finnish-made products

Opened in 2018, the Maammekauppa department store in the Laitila town centre is an oasis of Finnish-made products. The idea to open the store came from merchant **Jarkko Knuutila's** long-held desire to start his own business and sell Finnish-made products.

Knuutila set up a website for Maammekauppa one year before the opening of the store, which made it easier to open the brick-and-mortar store. E-commerce is also an essential part of Maammekauppa's success. According to Knuutila, Maammekauppa's online store supports the brick-and-mortar store.

"Success also requires a certain amount of uniqueness in order to attract people from further afield."

Sujuvan asumisen **KAUPUNKI**

Laitilassa, valtaväylien varrella, on mukavampaa:
runsaammin vaihtoehtoja työhön ja yrittämiseen,
reilummat perheen palvelut ja viihtyisämpiä
paikkoja kodille. www.laitila.fi

Tervetuloa!

Yrityssasiat p. 050 518 0595

Tontit p. 050 518 2071

Asiointipiste Avitus p. 040 541 4132

Asuminen p. 050 518 0594

MAINIOMPI

L A I T I L A